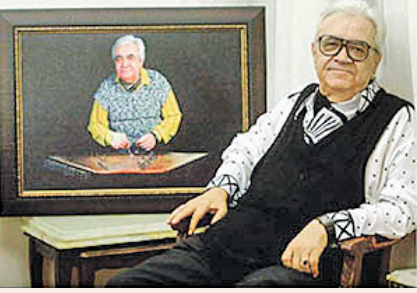

برنامه‌های امشب موسیقی فجر

قرار است در سی و نهمین جشنواره بین‌المللی موسیقی فجر، بخشی از برنامه به بزرگداشت بزرگان موسیقی ایران اختصاص پیدا کند. پنجشنبه ۲۶ بهمن ماه ساعت ۲۱:۳۰ **استاد فضل‌الله توکل** در شب هنری که به این هنرمند اختصاص دارد، اجرای برنامه خواهد داشت؛ هنرمند پیشکسوت موسیقی ایران که در عرصه شعر، ترانه، موسیقی و نوازندگی پید طولانی دارد.

سالن سوریه هم دو سانس از اجراهای خود را به **هنرستان موسیقی دختران تهران** اختصاص داده است تا با هنرنمایی نسل جوان، نقش تازه‌ای به موسیقی دمیده شود.

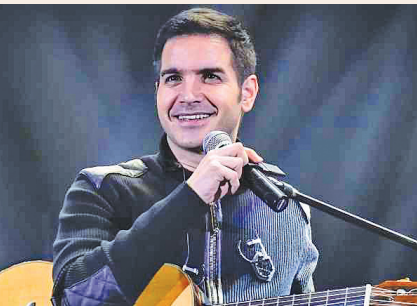

ارکستر چکاوک هم به رهبری **رضا شایسته** در سانس نخست اجراها ساعت ۱۸:۳۰ در تالار وحدت به روی صحنه می‌رود. رضا شایسته پیش از این هم تجربه حضور و اجرا در این جشنواره را داشته است.

علی زندوکلی خواننده نام‌آشنا موسیقی پاپ - سنتی، ساعت ۲۱:۳۰ در تالار وحدت اجرای برنامه دارد؛ خواننده‌ای توانمند که قطعات ماندگارش همچنان زمزمه می‌شود.

در فرهنگسرای ارسباران هم **گروه گر مهر وطن** به سرپرستی مسعود نکویی اجرای برنامه دارد. گروه گراوی نایش هم به سرپرستی حسین محرمی در همین سالن روی صحنه می‌رود.

کوکبک هنر هم میزبان **گروه‌های سرود فرزندان ایران و ابن‌الرضاست**.

در بخش موسیقی پاپ هم **حامد محضرنیا و ناصر زینلی** در سالن میلاد نمایشگاه بین‌المللی تهران و **محسن یگانه** در دو سانس در فرهنگسرای بهمن اجرای برنامه دارند.

هم همین است. به نظر من هنرمندان تأثیرگذاری بیشتری روی جامعه دارند اما جامعه می‌تواند روی هنر هنرمند اثرگذار باشد.

پیام موسیقی به مخاطب چیست؟ بویژه در بزنگاه‌های جامعه قدر اثرگذار است؟

موسیقی پاپ یکی از انواع موسیقی‌های جهان است و در نوع خود می‌تواند اثرگذار باشد. مانند آثار زنده یاد استاد محمد نوری یا دیگر هنرمندان که در بخش جدی موسیقی پاپ فعالیت داشته‌اند. انواع موسیقی‌ها، خوراک موسیقایی مخاطب است اما اینکه کدام موسیقی را دنبال کنند مهم است. موسیقی هنری فرارگیر و قابل دسترس است و طبعاً اثرگذاری بسیاری در جامعه دارد. به طور مثال اثر «بازده ستاره» که برای تیم ملی فوتبال ایران ساخته شده است در اغلب بازی‌های خارجی تیم ملی ایران پخش می‌شود و خود من از شنیدن این کار بسیار لذت می‌برم و خوشحالم که توانستم کاری بخوانم که در جامعه تأثیرگذار بوده است و این یعنی تأثیرگذاری موسیقی.

شما از جمله خوانندگانی هستید که کارهای ملی-میهنی بسیار ماندگاری خوانده‌اید و با این آثار شناخته می‌شوید؟

اغلب آثار ملی-میهنی که اجرا کرده‌ام مربوط به تیراژ سریال‌ها بوده است. من بیش از ۴۰۰ آهنگ خوانده‌ام که شاید تعداد لاترک آن ملی-میهنی بوده و کارهای عاشقانه و عارفانه و اجتماعی هم خوانده‌ام اما شاید آن طور که باید و شاید پخش نشده است و مردم اغلب با این کارهای من آشنایی دارند. من ۳۷ آلبوم موسیقی در بازار منتشر کرده‌ام و خواهی که از مردم عزیز دارم این است که دیگر کارهای من را هم گوش بدهند.

نکته دیگر که طی این چندسال اخیر بیشتر مشهود بوده است و حتی به موسیقی اقوام ایران هم راه پیدا کرده، تلفیق موسیقی دستگامی با موسیقی پاپ است. بدین معنا که خوانندگان مطرح موسیقی آوازی برای همسوزن با جامعه با بیشتر دیده شدن آثار خود شیوه خوانش خود را تغییر داده‌اند و به تعبیری، امروزی‌تری خوانند و فعالیت می‌کنند. آیا این اتفاق موجب کمک شدن موسیقی آوازی خواهد بود؟

نوآوری آری اما چگونه؟ امروز در دوران سرعت و تکنولوژی به سرفی بریم و شیوه زندگی ما نسبت به گذشته بسیار متفاوت شده است. بنابراین موسیقی به نوبه خود با این جریان در حرکت بوده است. نوآوری اتفاق خوبی است اما گویانگی انجام آن مهم است. اگر در موسیقی سنتی، نوآوری برای جذب مخاطب بیشتر انجام گرفته باشد اتفاق خوبی است اما به شرط آنکه تیشه بر ریشه آن موسیقی وارد نشود و ما باید با حفظ اصالت‌ها نوآوری کنیم. کاری که بسیاری از همکاران من به زیبایی انجام داده‌اند مانند آقای علیرضا قربانی، آقای محمد معتمدی و آقای همایون شجریان. کارهای خوبی که بسیار مورد استقبال قرار گرفته است. خود من هم در برخی از کارهایم این نوآوری‌ها را داشته‌ام مانند قطعه «نفس» یا «خشکالی» که با جوانان کار کرده‌ام. من بر این باورم اگر هنرمند از ایده جوانان بهره نگیرد و کار نکند فراموش می‌شود. ما باید با جوانان حرکت کنیم تا بتوانیم با مخاطب جوان ارتباط برقرار کنیم. اگر تفکر و اندیشه ما به ۴۰ سال قبل برگردد فراموش می‌شویم.

در انتخاب شعر و آهنگ‌هایتان چه حساسیتی دارید؟

مقوله شعر و ترانه بسیار مهم است و در کنار آن موسیقی هم از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است. موسیقی برای من همیشه دارای اهمیت بوده است. اگر حتی یک جوان کم‌سن و سال هم برای من موسیقی بسازد که می‌تواند در جامعه اثرگذار باشد من همکاری جمع شده‌اند که تمام این موضوعات یک پیام به مردم منتقل می‌کنیم و در جامعه تأثیرگذار باشیم. تنبک در اختیار ساز، ساز در اختیار آواز، آواز در اختیار کلام و کلام برای رساندن پیام. تمام این موضوعات جمع شده‌اند که یک پیام به مردم منتقل کنند. دردیگرها چون تئاتر و سینما

علاقه‌مند به آهنگسازی هستید؟

یکی دوتا کار ساخته‌ام اما منتشر نکرده‌ام. شما هم این کار را انجام بدهم ترجیح می‌دهم نام خود را ببروی آن اثر نگذارم.

به موضوع آلبوم و نشر موسیقی اشاره کردید. تقریباً بعد از دوران کرونا دسترسی و گرایش بیشتر مردم به فضای مجازی بیشتر شده و این اتفاق موجب شد، تولیدات موسیقی هم در همین بستر منتشر و آرام آرام تولید آلبوم کنش گذاشته شود و هنرمندان موسیقی به انتشار تک‌آهنگ روی آونند. در واقع این اتفاق زنگ خطر فراموشی تولیدات فیزیکی موسیقی است. در این باره توضیح دهید؟

از این موضوع بسیار ناراحت و رنج می‌برم. تولید آلبوم اتفاق بسیار خوبی بود. شما می‌توانستید این آلبوم‌ها را رونمایی کنید و آن را به دوستان خود هدیه بدهید، مردم علاقه‌مند به خرید آن بودند و همه گوش می‌کردند و کار در فضای داناود قرار نمی‌گرفت. البته من آدم دکمی نیستم اما بر این نظرم‌ای کاش هر دو مورد وجود داشت هم آلبوم و هم تک‌آهنگ. این موضوع موجب شده به صورت فیزیکی آرشویی وجود نداشته باشد و زیبایی آثار موسیقی از بین رفته است. به شخصه موافق تک‌آهنگ و اینترنتی شدن کارهای موسیقی نیستم اما به هر حال روند رودخانه ما را در جریان خود قرار داده است. در حال حاضر هم آلبوم منتشر می‌کنم و بیشتر به صورت هدیه به دوستان است و پخش گسترده‌ای ندارد.

عکس‌ها: حسین نقی زاده / ایران

گفت‌وگو با سالار عقیلی خواننده موسیقی سنتی به انگیزه حضورش در سی و نهمین جشنواره بین‌المللی موسیقی فجر متولیان فرهنگ باید از موسیقی سنتی و اصیل صیانت کنند

گفت و گو

نداسجانی
خبرنگار

نامش با نوا می‌مهر و میهن گره خورده است و آوایش با آثارش ماندگار، سخن از سالار عقیلی است؛ خواننده نام‌آشنا و موفق موسیقی سنتی ایران که طی سال‌ها فعالیت هنری‌اش، آثار بسیار و مانایی در سبب موسیقایی کشور تولید کرده است؛ از عاشقانه‌ها تا آثار حماسی و ملی-میهنی که همچنان شنیده می‌شوند. عقیلی در نخستین شب از سی و نهمین جشنواره بین‌المللی موسیقی فجر (دوشنبه ۲۳ بهمن) در تالار وحدت به روی صحنه رفت. اگر چه پیش از این تجربه حضور در این رویداد مهم موسیقایی را داشته و ۲۷ سال قبل و در ۱۹ سالگی برای اولین بار بر صحنه فجر حاضر شد. گفت‌وگو با سالار عقیلی به بهانه حضورش در جشنواره موسیقی فجر را ادامه می‌خوانید:

اولین حضور شما در جشنواره موسیقی فجر به سال ۱۳۷۵ برمی‌گردد. از آن سال تا به امروز ۲۷ سال می‌گذرد. ابتدای خاطرات اولین اجرای خود در جشنواره توضیح بدهید؟

۱۶ سالم بود که فعالیت حرفه‌ای‌ام در موسیقی آغاز شد و سه سال بعد از آن و در ۱۹ سالگی به اصرار یکی از دوستان و با همراهی گروه موسیقی «آوا دوست» به سرپرستی خانم فریبا هدایتی برای نخستین بار در جشنواره موسیقی فجر شرکت کردم. به یاد دارم قرار بود این اجرا در تالار وحدت برگزار شود اما این سالن را در اختیار ما قرار ندادند. آن زمان مرحوم آقای مرادخانی رئیس دفتر موسیقی بودند و نظرهاش بر این بود به دلیل کم‌سن و سال بودن من نمی‌توانیم سالن را پر کنیم. بر این اساس پیشنهاد کردند در تالار رودکی اجرای برنامه داشته باشیم. به ایشان گفتم به ما اعتماد کنید و این سالن را در اختیار ما قرار دهید و در نهایت این اتفاق افتاد و مخاطبان بسیاری آمدند و توانستیم سربلند شویم.

حدود ۴-۳ سال بعد از این اجرا با همراهی استاد محمد موسوی بار دیگر در جشنواره شرکت کردم. اجرای دیگری هم با استاد جلیل عبدلی در جشنواره داشتیم. اجراهای بعدی‌مان با گروه موسیقی خودم بود (راز و نیاز) و همچنین چندین سال با ارکستر ملی ایران با رهبری استاد فرهاد فخرالدینی اجرای برنامه داشتیم و امسال هم در اولین روز سی و نهمین جشنواره موسیقی فجر با ارکستر آراز و نیاز» در تالار وحدت به روی صحنه رفتیم.

از نگاه شما جشنواره موسیقی فجر به عنوان مهم‌ترین رویداد موسیقایی کشور که ۳۹ دوره برگزار می‌گردد، چه میزان توانسته در معرفی موسیقی کشورمان در فستیوال‌های مهم جهانی تأثیرگذار باشد؟

جشنواره موسیقی فجر مانند دیگر فستیوال‌های موسیقی که در دنیا برگزار می‌شود، در کشور ما نیز این رویداد هنری از اهمیت بالایی برخوردار است ولی از نگاه من بهتر آن است از هنرمندان مختلف دنیا بیشتر شرکت داده شوند، بویژه دعوت از هنرمندان موسیقی قماشی؛ تا مردم با این گونه بگرد و اصیل موسیقی ایران آشنایی بیشتری داشته باشند؛ به‌طور مثال موسیقی مازندران، خراسان، خوزستان و دیگر شهرهای ایران. به خاطر دارم دوره‌های گذشته این اتفاق پررنگ‌تر بود، بخصوص دعوت از گروه‌های موسیقی در بخش بین‌الملل.

با نگاه به جدول هرسال این جشنواره متوجه خواهید شد بخش موسیقی پاپ به نسبت دیگر گروه‌های منتخب حضور پررنگ‌تری در این رویداد موسیقایی دارد. از نگاه شما به عنوان هنرمندی که تجربه بسیاری در این جشنواره داشته‌اید، چرا موسیقی دستگامی نتنها در رویدادهایی چون جشنواره موسیقی فجر بلکه طی سال هم حضور و اجرای کمتری دارند؟

در گذشته از اجراهای بیشتری برخوردار بودیم.

در حال حاضر استقبال از موسیقی آوازی در آموزشگاه‌های موسیقی به چه صورت است؟

استقبال بسیار خوب بوده است. پیش‌تر در دو دانشگاه تدریس می‌کردم و همچنین واحد ۴۶ دانشگاه علمی کاربردی. بعد از نوروز ۱۴۰۲ نیز در همین واحد آوازی ایرانی را تدریس خواهم داشت. از نگاه من اگر به این موضوع پرداخته شود علاقه‌مند بسیار است اما چون جدی گرفته نمی‌شود می‌گویم علاقه‌مندی هم وجود ندارد. ما باید این موسیقی را در فضای گسترده‌تر آموزش دهیم. سال‌های بسیاری است فضایی برای ارائه و نشان دادن سازه‌های ایرانی وجود ندارد. در رسانه ملی هیچ سازی نمایش داده نمی‌شود. ما ویتربینی برای دیدن این سازه‌ها و موسیقی اصیل ایرانی نداریم. اگر در تلویزیون ساز نشان داده شود آن جوان علاقه‌مند و مستعد می‌تواند تصمیم بگیرد که سه تار آموزش ببیند یا گیتار.

از نگاه شما جامعه می‌تواند بر هنر و هنرمند اثرگذار باشد یا هنرمند بر مخاطب و جامعه تأثیرگذار است؟

هر دو تأثیرگذار هستند. به نظر من این هنرمند است که باید بر جامعه اثرگذار باشد. تا حالا از خود پرسیده‌اید به چه علت سینما یا کنسرت می‌روید؟ ما همیشه صورت مسأله را فراموش می‌کنیم و نگاهمان به سینما یا کنسرت، یک نگاه فتنی است. وقتی هنرنمایی می‌کنیم بلیت تهیه می‌شود و فیلم می‌بینیم. بعد از پایان فیلم باید دیدگاه ما به زندگی و خانواده و دوست تغییر کند و تأثیر گرفته باشیم. فلسفه کنسرت‌گذاری این است که موسیقی خود یک پیام را به مردم منتقل کنیم و در جامعه تأثیرگذار باشیم. تنبک در اختیار ساز، ساز در اختیار آواز، آواز در اختیار کلام و کلام برای رساندن پیام. تمام این موضوعات جمع شده‌اند که یک پیام به مردم منتقل کنند. دردیگرها چون تئاتر و سینما

قابل هضم نیست. به همین سبب مخاطب و شنونده از شنیدن موسیقی سنتی و اصیل آن کشور اندکی ریز می‌کند. قطعاً این موضوع در جامعه ما هم به همین گونه است و این انتظار وجود دارد که به موسیقی پاپ بیشتر پرداخته شود و ناخودآگاه این اتفاق رقم خواهد خورد. بر این اساس برای فراموش نشدن موسیقی سنتی و ماندگار ماندن آن بایستی متولیان در رأس این کار قرار بگیرند و از این موسیقی صیانت کنند.

نکته دیگر اینکه با نگاه به اجراهای موسیقی در سال‌های بسیار قبل خواهید دید حدود ۸۰ درصد اجراها، به موسیقی سنتی اختصاص داشته است، مانند اجرای استادان گلپا، ایرج، بنان، شجریان، محمودی خوانساری، کوروس سرهنگ زاده، ... و درصد کمی از اجراها را موسیقی پاپ برگزار کرده است.

اما در حال حاضر به جهت مسائل حاشیه‌ای همچون سرما به گذاری‌های کلا در موسیقی‌های پاپ در همه جای دنیا، توجه به این موسیقی به گونه‌ای دیگر شده است. همان‌طور که در ورزش هم شاهد این اتفاق هستیم، اکثر سرمایه‌گذاری‌ها و هزینه‌ها در ورزش فوتبال است، به این دلیل که فوتبال به نسبت دیگر ورزش‌ها همچون کشتی، ورزش‌های رزمی، والیبال و... پاپولارتر است. این در حالی است که ورزش کشتی ما در دنیا بسیار شناخته شده است و صاحب مدال‌های بسیاری بوده‌ایم. بر این اساس به نظر من بایستی متولیان موسیقی فاخر و اصیل ایرانی به کمک این موسیقی بایند و از آن حمایت کنند. موزیسین‌های بسیاری در زمینه موسیقی سنتی که شناخته شده نیستند؛ جوانان مستعد که علاقه‌مند به این موسیقی هستند اما هیچ فرصتی به آنها داده نمی‌شود چرا که متولی وجود ندارد. اگر این استعدادها شکوفا شوند، علاقه‌مند به این موسیقی هستند اما هیچ فرصتی به آنها داده نمی‌شود چرا که متولی وجود ندارد. اگر این استعدادها شکوفا شوند، علاقه‌مند به این موسیقی هستند اما هیچ فرصتی به آنها داده نمی‌شود چرا که متولی وجود ندارد. اگر این استعدادها شکوفا شوند، علاقه‌مند به این موسیقی هستند اما هیچ فرصتی به آنها داده نمی‌شود چرا که متولی وجود ندارد.

منظور شما این است که اگر بخش اجرایی هم به صورت رقابتی برگزار شود، می‌تواند انگیزه‌ای برای چهره‌های مطرح این هنر باشد؟

بله. اگر بخش اجرایی در آرای مردمی قرار گیرد، اتفاق بسیار خوبی خواهد بود چرا که این مردم هستند که گروه‌های شرکت‌کننده را قضاوت می‌کنند و نگاهشان اثرگذار است. نکته دیگر اینکه رقابت همیشه موجب پیشرفت بوده و هست و این موضوع مهمی است. باید حضور ما در جشنواره تنها به یک اجرا بسنده شود، اتفاق خاصی نیست. کما اینکه طی سال نیز این اجراها برگزار است؛ به همین سبب پیشنهاد می‌کنم بخش جنبی جشنواره موسیقی فجر هم به صورت رقابتی و با آرای مردمی برگزار شود.

برخی از خوانندگان و آهنگسازان موسیقی دستگامی بر این نظرند موسیقی پاپ بازار کنسرت‌ها را قبضه کرده است و اغلب سالن‌های پایتخت و حتی شهرهای مختلف به این اجراها اختصاص دارد. نظر شما در این باره چیست؟

موسیقی پاپ یک موسیقی مردمی است. البته این موضوع به معنای این نیست که موسیقی سنتی، موسیقی غیرمردمی است. موسیقی پاپ در همه جای دنیا نسبت به دیگر گونه‌های موسیقی فراگیرتر بوده و با عکس موسیقی سنتی، مهاجرت. علاقه‌مندی مردم به موسیقی پاپ به جهت اشعار و ترانه‌هایش است که روان‌تر و سهل‌تر و قابل‌هضم‌تر است. همچنین موزیک آن نیز موجب گرایش مردم به این گونه از موسیقی شده است. اما درک و دریافت شعر و ریم در موسیقی سنتی برای مخاطب سنگین‌تر است و به راحتی

به موضوع آموزش موسیقی اشاره کردید.

